EY European Economic Outlook: Economia europeană dă dovadă de reziliență, dar redresarea va fi lentă

Creșterea economică a zonei euro a surprins pe plus, pe fondul unei stagnări a PIB-ului în T4 2022 și a unei creșteri modeste în T1 2023, infirmând așteptările pentru o recesiune iminentă. Inflația și-a depășit punctul de vârf (10,6% în octombrie 2022) și a început să încetinească, determinată de scăderea prețurilor la energie și de efectele acesteia. În trimestrele următoare, scăderea inflației va reduce presiunea asupra consumatorilor. Creșterea salariilor reale, după ce a atins un minim de -4,9% în T3 2022, se accelerează și se așteaptă să devină pozitivă în T4 2023. În pofida tensiunilor bancare care au afectat piețele financiare în luna martie 2023, datele recente sugerează că tensiunile financiare au avut până acum o influență redusă asupra consumatorilor și companiilor.

Piețele cu o forță de muncă rezilientă continuă să susțină veniturile consumatorilor, iar redeschiderea Chinei a contribuit la redresarea cererii la nivel global. Prin urmare, se așteaptă ca majoritatea economiilor europene să evite contracția PIB-ului în 2023.

Prelungirea perioadei cu prețuri ridicate la energie și inflația, la care se adaugă înăsprirea politicii monetare, vor continua să aibă să afecteze consumul casnic și creșterea economică. Într-un scenariu simplificat, care ia în calcul calmarea recentelor turbulențe din sectorul financiar, creșterea PIB-ului din zona euro ar urma să scadă de la 3,5% în 2022, la 0,7% în acest an și apoi la 1,3% în 2024 și la 1,9% în 2025. Prin urmare, este de așteptat o creștere mai lentă decât media de 1,9% înregistrată în perioada 2014-2019,

înainte de pandemie. Evoluția economiilor europene va rămâne cu mult sub tendințele ante-Covid, influențată atât de efectele negative pe termen lung ale pandemiei, cât și de cele ale războiului din Ucraina.

În ciuda scăderii prețurilor la energie, inflația ridicată se poate dovedi persistentă

Tendința de descreștere a inflației ar putea fi contrabalansată de o creștere puternică și susținută a salariilor, care s-a accelerat în zona euro. Încetinirea economică a provocat o oarecare atenuare a cererii de forță de muncă, dar piețele forței de muncă rămân mult mai restrânse decât înainte de pandemie. În plus, creșterile anterioare ale Indicelui prețurilor de producție pentru bunuri de bază în Europa au fost doar parțial transferate către consumatori. În consecință, este posibil ca inflația Indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) al bunurilor de bază (cu excepția componentelor volatile privind energia și alimentele) să nu scadă atât de rapid pe cât ar putea anticipa unii, din cauza scăderii inflației Indicelui prețurilor de producție. De asemenea, există puține semne de diminuare a presiunilor asupra prețurilor în sectorul serviciilor, deși acestea nu se mai intensifică.

Riscul unei inflații persistente pare să fie confirmat de datele recente care indică o inflație de bază mai mare decât se aștepta, care nu a atins încă punctul de vârf în multe din țările europene. Prin urmare, presiunile asociate asupra prețurilor se dovedesc a fi mai persistente, în special în condițiile în care piețele forței de muncă sunt contractate în multe economii.

Deși se prognozează că inflația în Europa va scădea relativ repede în cursul anului 2023, în termeni de medie anuală, aceasta rămâne ridicată. În zona euro, inflația va ajunge la 6,1%, iar unele țări din Europa Centrală şi de Est, în special Ungaria, Cehia, Polonia și Slovacia vor continua să

înregistreze o inflaţie de două cifre în 2023.

Persistența inflației semnalează că ratele băncilor centrale ar putea rămâne la un nivel ridicat pentru mai mult timp

În zona euro, inflația ar trebui să atingă ținta Băncii Centrale Europene (BCE) de 2% în a doua jumătate a anului 2024, dar inflația de bază ar putea rămâne mai ridicată până în a doua jumătate a anului 2025. Pentru multe din țările UE, creșterea prețurilor va rămâne peste țintele băncilor centrale până în 2025, iar pentru unele chiar pentru mai mult timp.

BCE va menține o abordare dependentă de date și, din cauza incertitudinii crescute ca urmare a recentelor turbulențe din sectorul financiar asupra condițiilor de creditare, se va abține să furnizeze recomandări în privința ratei dobânzii. Cu toate acestea, având în vedere că inflația de bază din zona euro a atins recent un nou record, iar pieţele forței de muncă rămân foarte puternice, EY estimează că majoritatea factorilor de decizie ai BCE vor considera justificate noi majorări ale ratelor dobânzilor. Este de așteptat ca rata dobânzii la depozite a BCE să fie majorată cu încă 75 de puncte de bază, până la 3,75%.

În urma ultimei majorări a ratei (cu 25 de puncte de bază, până la intervalul 4,75-5%), Fed a devenit semnificativ mai pesimistă ca urmare a turbulențelor din sectorul bancar american. Cu toate acestea, o altă majorare de 25 de puncte de bază, în mai 2023, pare probabilă și se așteaptă, de asemenea, ca Banca Angliei să majoreze încă o dată rata de bază, până la un vârf de 4,50%.

Perspectivele economice pentru 2023 s-au îmbunătățit, dar balanța riscurilor înclină spre declin

Principalii factori de risc:

- Inflația care se dovedește persistentă.
- Piața puternică a forței de muncă continuă să fie o

sursă majoră pentru riscul de creștere a perspectivelor de inflație.

- Tensiunile geopolitice, inclusiv războiul din Ucraina, continuă să reprezinte un risc-cheie și, dacă se intensifică, ar putea duce la mai multe creșteri ale prețurilor la energie și alimente (în special dacă inițiativa privind cerealele din Marea Neagră nu este reînnoită), ceea ce ar împinge inflația pe o traiectorie ascendentă.
- Redeschiderea Chinei, deși va atenua blocajele de aprovizionare și va sprijini creșterea globală, va spori presiunile asupra prețurilor prin creșterea cererii de produse energetice, în special de gaze naturale.
- Potențialele condiții meteorologice dure ar putea exacerba dezechilibrele de pe piețele energetice, în special înaintea iernii 2023-2024.
- Decizia membrilor OPEC+, din 2 aprilie 2023, de a reduce producția de petrol nu face decât să sporească îngrijorările tot mai mari legate de prețurile energiei și de perspectivele economice.
- Analiza EY arată că Europa este mai vulnerabilă la o nouă creștere a prețurilor la energie decât alte economii majore, în special SUA. În cazul unei noi creșteri bruște a costurilor energiei, economiile europene cele mai afectate ar fi: România, Ungaria și Cehia.
- Turbulențele recente din sistemul bancar, începând cu falimentele unor bănci americane, reprezintă un nou motiv de îngrijorare. Tensiunile financiare ar putea face ca băncile să fie și mai reticente în acordarea de împrumuturi.
- În scenariul simplificat luat în calcul, turbulențele bancare vor fi ținute sub control, fără un impact semnificativ asupra economiei europene. Cu toate acestea, sentimentul de volatilitate din piață ar putea continua. Într-un scenariu alternativ, în care s-ar presupune că actualele turbulențe conduc la o înăsprire

suplimentară a condițiilor de creditare (o treime din cea din timpul crizei financiare mondiale), până în 2025, PIB-ul din zona euro ar fi cu aproape 2% mai mic decât în scenariul simplificat.

- Nivelurile ridicate ale datoriei sporesc vulnerabilitatea, în special a piețelor emergente și a economiilor în curs de dezvoltare, la eventualele turbulențe de pe piețele financiare. De asemenea, acestea limitează capacitatea fiscală de a compensa noi șocuri negative și impactul acestora asupra gospodăriilor și companiilor.

Beneficii salariale: creșteri de valori ale tichetelor ce pot fi oferite salariaților începând din aprilie

Autor: Cristina Săulescu, Partener, Cabot Transfer Pricing

Sumele pe care angajatorii le pot acorda salariaților sub formă de tichete cu regim fiscal preferențial au fost majorate începând cu luna aprilie, după ce mai multe acte normative în acest sens au fost publicate pe finalul lunii martie în Monitorul Oficial. Vorbim de creșteri la tichetele de creșă și tichetele culturale, sumele pentru tichetele de masă fiind păstrate la valorile actuale.

Noua valoare a tichetelor de creșă

Majorarea tichetelor de creșă a fost reglementată prin Ordinul comun al Ministerului de Finanțe și al Ministerului Muncii

(Ordinul MF/MMSS nr. 1.121/655/2023), care a stabilit că, începând din luna aprilie 2023, valoarea tichetului de creșă este de 600 de lei.

Comparativ cu valoarea aplicabilă anterior, tichetele de creșă au fost indexate cu 30 de lei.

Noua valoare de 600 de lei se va aplica și pentru *„primele două luni ale semestrului II din acest an, respectiv august și septembrie 2023”*.

Noua valoare a tichetelor culturale

Ministerul Finanțelor împreună cu Ministerul Culturii au publicat Ordinul comun (Ordinul MF/MC nr. 1.098/2.748/2023) care prevede majorarea, tot începând din aprilie, a sumelor ce se acordă lunar sau ocazional sub formă de tichete culturale. Creșterile sunt de 10 și 20 de lei, în funcție de tipul de tichet cultural acordat salariatului (lunar sau ocazional), iar noile sume pot fi acordate până în septembrie inclusiv.

Potrivit actului normativ, noile valori sunt de maximum 200 lei/lună, pentru tichetele ce se acordă lunar și de maximum 400 de lei/eveniment, pentru tichetele ce se acordă ocazional.

Creșterea este minoră, anterior tichetele culturale având o valoare de 190 lei/lună și de 380 lei/eveniment.

Noile valori ale tichetelor culturale se vor aplica și *„în primele două luni ale semestrului al doilea din 2023, respectiv august și septembrie”*.

Acordarea tichetelor culturale este reglementată de Legea nr. 165/2018 privind acordarea biletelor de valoare, care stabilește că aceste tipuri de beneficii se pot acorda angajaților, lunar sau ocazional, pentru achitarea contravalorii bunurilor şi serviciilor culturale reprezentate de:

- abonamente sau bilete la spectacole, concerte, proiecții

cinematografice, muzee, festivaluri, târguri și expoziții, permanente sau itinerante, parcuri tematice, inclusiv cele destinate copiilor;
- cărți, manuale școlare, albume muzicale, filme, în orice format.

Tichetele de masă își păstrează valoarea actuală

Merită precizat că s-a publicat și ordinul cu valorile valabile în primul semestru din 2023 pentru tichetele de masă (este vorba despre Ordinul comun MF/MMSS nr. 1.263/654/2023, aplicabil și el tot din aprilie 2023).

Conform actului normativ, valoarea maximală ce poate fi acordată de angajatori salariaților sub formă de tichete de masă rămâne tot 30 de lei, cel puțin până în septembrie.

Vă reamintim că angajatorii pot acorda tichete de masă și cu o valoare mai mică, suma reglementată fiind una maximală, dar nu obligatorie.

Pentru o imagine completă asupra beneficiilor salariale, merită precizat că, tot din luna aprilie, Ministerul Finanțelor a majorat și sumele ce pot fi acordate ca indemnizații de delegare sau detașare angajaților din sectorul bugetar pentru deplasările în alte localități din țară. Noul cuantum al indemnizației de delegare/detașare este de 23 de lei pe zi (față de 20 anterior), iar cuantumul alocației de cazare se majorează de la 230 la 265 de lei pe zi.

Valoarea indemnizației de delegare/detașare pentru bugetari constituie un indicator de referință pentru calculul diurnei neimpozabile ce poate fi acordată în mediul privat, astfel că, de la 1 aprilie, valoarea netaxabilă a diurnelor zilnice ce pot fi acordate de angajatori este de 57,5 lei (23 lei x 2,5), comparativ cu 50 de lei până la această dată.

Convenția multilaterală: când începe să producă efecte în România?

Autori:

- ***Ionuț Măstăcăneanu, Director, Servicii Consultanță Fiscală, KPMG România***
- ***Andrada Goriță, Senior Manager, Servicii Consultanță Fiscală, KPMG România***
- ***Anca Fercalo, Consultant, Servicii Consultanță Fiscală, KPMG România***

Rezumat: Convenția Multilaterală de Implementare a Măsurilor Tratatelor Fiscale Menite să Prevină Erodarea Bazei Impozabile și Transferul Profiturilor sau, pe scurt, „MLI”, a fost ratificată în cele din urmă și de România. Mai mult decât atât, prevederile MLI au intrat și în vigoare, ceea ce a ridicat întrebări asupra datei la care MLI începe să producă efecte. Doar că, pentru ca MLI să producă efecte, este nevoie ca România să depună la OCDE și ultima dintre notificările privind îndeplinirea procedurilor interne, data nefiind încă anunțată.

Summary: The Multilateral Convention to Implement Tax Treaty Related Measures to Prevent Base Erosion and Profit Shifting (the „MLI”) has finally been ratified by Romania. Furthermore, the MLI provisions have entered into force, a situation on which has generated confusion in terms of the date when the MLI will produce effects. In order for the MLI to produce effects, it is necessary for Romania to submit to the OECD the last of the notifications made concerning the fulfillment of internal procedures, but up to now it is unclear when this

will happen.

1. Introducere

Convenția Multilaterală de Implementare a Măsurilor Tratatelor Fiscale Menite să Prevină Erodarea Bazei Impozabile și Transferul Profiturilor (denumită în continuare „MLI" sau „Convenția") reprezintă un rezultat concret al uneia dintre cele 15 acțiuni inițiate de OCDE în anul 2013 referitoare la lupta împotriva erodării bazei fiscale și transferul profiturilor (denumită în continuare „BEPS"), mai exact Acțiunea 15.

Întrucât implementarea măsurilor BEPS ar fi necesitat modificarea modelelor convențiilor fiscale și, respectiv, a tratatelor bilaterale bazate pe acest model de convenție, efortul ar fi presupus schimbări la nivelul a aproximativ 3.000 de tratate bilaterale, o muncă importantă, de lungă durată, și care ar fi fost, într-un fi nal, irelevantă, având în vedere modifi cările dorite. Astfel, a luat naștere propunerea de a adopta un instrument multilateral cu ajutorul căruia tratatele bilaterale încheiate între jurisdicții să poată fi modificate într-o perioadă relativ scurtă, pentru actualizarea regulilor internaționale și reducerea riscului de evaziune fiscală, care ar putea fi întreprinsă de către companiile multinaționale.

În luna noiembrie 2016, peste 100 de jurisdicții au încheiat negocieri privind Convenția multilaterală pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și transferul profiturilor către jurisdicții cu regimuri fiscale favorabile. Prima ceremonie de semnare a MLI a avut loc în 7 iunie 2017, la Paris, și a intrat în vigoare la 1 iulie 2018. Până în prezent, 100 de jurisdicții au semnat acordul, 79 de jurisdicții au ratificat, acceptat sau aprobat MLI și alte trei jurisdicții și-au exprimat intenția de a semna în viitor instrumentul. Semnatarii includ jurisdicții de pe toate continentele, iar

alte jurisdicții întreprind, de asemenea, în mod activ, demersuri în procesul de semnare.

2. Prevederi generale MLI

Convenția multilaterală reprezintă un mecanism eficace pentru implementarea sincronizată și eficientă a schimbărilor adoptate în cadrul rețelei de acorduri pentru evitarea dublei impuneri existente, fără a fi necesară renegocierea bilaterală a fiecăruia în parte.

MLI are tocmai rolul de a modifica acordurile fi scale încheiate între două sau mai multe părți. Aceasta nu funcționează în același mod ca un protocol de modificare la nivelul unui singur tratat existent, unde se modifică în mod direct textul acordului respectiv, ci, în acest caz, prevederile Convenției multilaterale se aplică concomitent cu cele ale acordurilor fiscale în vigoare, modificând modul lor de aplicare pentru a implementa măsurile BEPS. Ca rezultat, în timp ce, pentru scopuri interne, unele părți la Convenția multilaterală pot dezvolta versiuni consolidate ale acordurilor fiscale în vigoare, așa cum au fost acestea modificate de Convenția multilaterală, altele pot să nu facă acest lucru, întrucât consolidarea acordului fiscal cu noile modificări nu este o condiție obligatorie pentru aplicarea MLI.

Așa cum îi arată și numele, MLI conține măsuri privind combaterea aplicării abuzive a prevederilor tratatelor de evitare a dublei impuneri (art. 7 din cadrul MLI), combaterea măsurilor de evitare, într-un mod artificial, a sediilor permanente (art. 12-15 din MLI), eficientizarea mecanismelor de soluționare a litigiilor (art. 16-17 din MLI), măsuri de arbitraj (opțiune aplicabilă doar dacă ambele state contractante o notifică). Două dintre aceste standarde reprezintă standarde minime, obligatoriu de îndeplinit la nivelul tuturor jurisdicțiilor care aplică prevederile MLI, respectiv standardul minim de prevenire a folosirii abuzive a

tratatelor (Acțiunea 6) și standardul minim de îmbunătățire a soluționării litigiilor (Acțiunea 14).

Puteți citi continuarea articolului în nr. 1/2023 al revistei Tax Magazine. Găsiți aici mai multe detalii despre abonamentele Tax Magazine.

Sondaj EY: Impactul noilor reglementări fiscale în economia națională și așteptările companiilor românești

- **61% dintre cei care se așteaptă la o creștere a taxelor pe care le vor avea de plătit în viitorul apropiat consideră că acest lucru se va datora creșterii activității companiilor sau/și evoluției inflației**
- **Mai mult de o treime dintre respondenți (35%) consideră că alternativa la creșterea taxelor ar trebui să fie acțiunile de combatere a evaziunii fiscale**
- **Reintroducerea plafonării contribuțiilor de asigurări sociale (CAS și CASS) la nivelul din anul 2017 nu este considerată ca fiind un aspect care va influența radical activitatea companiilor, dacă se va aplica**

Cea mai mare parte a companiilor românești (73%) se așteaptă să plătească în 2023 mai multe taxe și impozite (cum ar fi impozitul pe profit, TVA, taxe locale, alte impozite directe sau indirecte) comparativ cu anii anteriori, și doar 27%

dintre companii consideră au că nu va fi cazul – este concluzia celui mai recent studiu realizat de EY România cu privire la impactul recentelor reglementări fiscale de care sunt nevoite companiile românești să țină cont și să le aplice în activitatea lor de zi cu zi.

Studiul EY sondează cum au primit firmele românești noile reglementări fiscale, dacă sunt acestea pregătite și în ce măsură sunt capabile să le adopte eficient în structura și procedurile interne și ce așteptări au vizavi de schimbările viitoare.

Ordonanța de Urgență nr. 133 din vara anului trecut a legiferat noi modificări ale Codului fiscal, unele cu aplicabilitate chiar din 2022, altele începând cu 1 ianuarie anul curent. Sunt în așteptare norme de aplicare care trebuie să completeze legi care vor intra în vigoare începând cu anul viitor. Sistemul fiscal românesc traversează o perioadă efervescentă, cu schimbări de anvergură, care vor avea impact pe termen lung asupra activității jucătorilor din economia națională, indiferent de sectorul în care funcționează sau de dimensiunea companiei.

Statul român, prin autoritatea de reglementare – Ministerul Finanțelor – și cea de aplicare – ANAF – are ca obiective principale creșterea veniturilor bugetare, prin conformare voluntară la plata impozitelor, dar și prin creșterea calității controalelor, digitalizare și aducerea la suprafață a unor activități care se derulează în special în zonele mai puțin controlabile – gri/neagră – a economiei naționale.

Ce anume alimentează presupunerea companiilor și care sunt premisele de la care pornesc aprecierile majoritar pozitive privind apariția unor noi taxe în 2023, a fost o întrebare cu răspuns multiplu, la care cei mai mulți respondenți (27%) au bifat varianta unor plăți mai mari la impozite și taxe, pentru că activitatea companiei și numărul de angajați au crescut. Evoluția inflației a ocupat locul doi, cu 22% dintre

răspunsuri, ca potențial motiv de creștere a taxelor în acest an și abia pe locul trei (cu 20% dintre răspunsuri) a fost percepția potrivit căreia, în acest an, taxele vor crește, fiind determinate tocmai de reforma fiscală în curs.

„Majoritatea (61%) celor care se așteaptă la o creștere a taxelor pe care le vor avea de plătit în viitorul apropiat consideră că acest lucru se va datora creșterii activității companiilor în care activează sau/și evoluției inflației, ceea ce este interesant la o analiză mai atentă, întrucât reflectă, pe de o parte, o performanță pozitivă – cel puțin nominală – a afacerilor și, pe de altă parte, faptul că impactul inflaționist a devenit un indicator de care se ține seama în planurile de afaceri”, apreciază **Alex Milcev, liderul departamentului de Asistenţă fiscală şi juridică, EY România**.

Nevoia de aliniere cu posibile cerințe internaționale nou-introduse, cum ar fi seria de acte normative emise de UE pe zona fiscală care au fost ori urmează să fie integrate în legislația națională – a fost premisa bifată de 10% dintre respondenți, la egalitate cu evoluția contextului politic și perioada pre-electorală (tot 10%). Cea mai „completă” variantă, în care toate cele de mai sus vor determina creșteri de taxe și impozite în 2023, a fost bifată de aproape 12% dintre cei intervievați.

Convingerea reprezentanților companiilor că în acest an, dar și în 2024, creșterile de taxe și impozite sunt inevitabile, a venit de la mai mult de jumătate (53%) dintre respondenți, în timp ce peste o treime (33%) nu s-au pronunțat. Restul de 14% au considerat că aceste creșteri de taxe sunt evitabile în următorii doi ani.

Pe primul loc, ca alternativă la creșterea de taxe și impozite sau pentru a contracara inevitabilele creșteri din acest an, peste o treime dintre respondenți (35%) au considerat că ar trebui să fie acțiunile de combatere a evaziunii fiscale.

A doua măsură ca pondere în total răspunsuri se referă la creșterea gradului de conformare voluntară a contribuabililor, inclusiv prin îmbunătățirea aspectului educațional oferit contribuabililor de către autoritățile fiscale, cu 26% dintre răspunsuri. 23% dintre respondenți consideră îmbunătățirea metodelor și a gradului de colectare ca alternativă la potențialele creșteri de taxe și impozite.

Un procent de 16% dintre respondenți consideră că utilizarea unor platforme automatizate de raportare, care să ajute în privința declarării și a transparenței fiscale pentru contribuabili poate fi o alternativă la potențiale creșteri de taxe din acest an.

Pentru că a fost deja avansată ideea reintroducerii plafonării contribuțiilor de asigurări sociale (CAS și CASS), eventual revenirea pe modelul anului 2017, la cinci salarii medii pe economie, participanții la studiu au fost invitați să se pronunțe asupra impactului acestei posibile reveniri la plafonul anterior. Cei mai mulți dintre aceștia (40%) au considerat că activitatea le va fi puțin influențată, peste un sfert dintre respondenți au considerat că impactul va fi mare, dacă se va lua această măsură (26%), niciun fel de impact – peste 16%, foarte puțin (impact mic) – 12%, foarte mult – 6%.

Respondenții au fost invitați să aleagă cele mai importante aspecte/măsuri de avut în vedere de către autorități pentru creșterea eficienței sistemului fiscal din România, având de optat pentru răspunsuri cu variante multiple. A rezultat următorul clasament al acestor considerente, în ordinea ponderii lor în totalul răspunsurilor:

- 28% – Digitalizarea ANAF și îmbunătățirea nivelului de pregătire a inspectorilor fiscali
- 23% – Existența unor programe menite să educe contribuabilii în privința obligațiilor fiscale datorate
- 23% – Sporirea transparenței autorităților fiscale și a criteriilor de selectare a contribuabililor pentru

control
- 21% – Un timp mai mare pentru implementarea noilor prevederi legale (de ex.: SAF-T)

Alte aspecte care ar putea duce la eficientizarea sistemului fiscal, în opinia companiilor care au participat la studiu, au fost, în ordine: înăsprirea legislației, corelarea în timp real a informațiilor altor instituții pentru combaterea evaziunii fiscale, predictibilitatea și stabilitatea prevederilor fiscale, combaterea evaziunii fiscale, colaborarea și îndrumarea contribuabililor.

Sondaj EY: se confirmă o legătură esențială între buna guvernanță în domeniul sustenabilității și performanța afacerii

Un nou sondaj realizat de EY în rândul a peste 200 de companii din 15 țări din Europa a identificat o legătură esențială între guvernanța eficientă a consiliului de administrație în materie de sustenabilitate și performanța comercială a companiei. Studiul a constatat că respondenții care au instituit controale mai puternice de guvernanță în sustenabilitate au o probabilitate semnificativ mai mare de a realiza venituri mai solide decât cei care au controale mai puțin dezvoltate în acest domeniu.

Dintre companiile clasificate drept „experți” în buna guvernanță de sustenabilitate, 76% declară că se simt

optimiste în ceea ce privește performanța lor de business, comparativ cu doar 45% dintre companiile clasificate drept „începători” în materie de guvernanță de sustenabilitate.

Experții declară că au o probabilitate mult mai mare de a evita acuzațiile de *greenwashing* – atunci când ambițiile ecologice declarate nu se potrivesc cu realitatea – prin îndeplinirea efectivă a ambițiilor climatice declarate. Doar 13% dintre începători se declară „foarte mulțumiți” de progresele înregistrate până în prezent în atingerea obiectivelor climatice pe care și le-au stabilit, ceea ce indică un potențial risc reputațional, în comparație cu mai mult de jumătate (52%) dintre „experți” care se declară mulțumiți de progresele înregistrate în ceea ce privește propriile ambiții.

De asemenea, sondajul a constatat că experții sunt mult mai predispuși să ia măsuri concrete, prin intensificarea investițiilor în sustenabilitate. Nouă din 10 dintre aceste companii (90%) au declarat că plănuiesc să-și crească investițiile în sustenabilitate, inclusiv în jur de o treime (29%) care spun că intenționează să le „crească mult”. În comparație, puțin peste jumătate (54%) dintre „începători” plănuiesc să facă creșteri de investiții și doar 9% dintre aceștia plănuiesc o creștere semnificativă.

Massimo Bettanin, Partener, Schimbări Climatice și Sustenabilitate, EY România: *„O guvernanță eficientă la nivelul consiliului de administrație în domeniul*

sustenabilității este o condiție fundamentală pentru ca o organizație să își atingă obiectivele sociale și de mediu și, după cum arată studiul, chiar și rezultatele financiare pe termen lung. O guvernanță eficientă în domeniul sustenabilității solicită consiliilor de administrație să fie pregătite pentru provocările continue, inclusiv pentru așteptările tot mai mari în materie de mediu și sociale. Cu toate acestea, competența în materie de mediu și socială nu este suficientă. Diversitatea consiliilor de administrație în ceea ce privește cunoștințele, experiența, interesele și perspectiva ajută organizația să «navigheze în condiții meteorologice schimbătoare» prin identificarea și atenuarea riscurilor și valorificarea oportunităților".

Sondajul a constatat variații semnificative între companii în ceea ce privește modul în care sustenabilitatea este abordată la nivelul consiliului de administrație. Marea majoritate a respondenților consideră că mai este loc de îmbunătățiri și doar 7% dintre aceștia declară că au sentimentul că problemele de sustenabilitate sunt pe deplin integrate în structurile și procesele decizionale ale consiliului de administrație.

Presiunea investitorilor pe termen scurt împiedică investițiile pe termen lung

Potrivit sondajului, 74% dintre respondenți spun că societatea lor ar trebui să abordeze aspectele de mediu, sociale și de guvernanță (ESG), chiar dacă acest lucru ar reduce performanța financiară pe termen scurt. Cu toate acestea, aproape două treimi dintre respondenți (64%) au declarat că presiunea exercitată de investitori asupra câștigurilor pe termen scurt împiedică investițiile pe termen lung în sustenabilitate. Acest lucru sugerează că, în pofida beneficiilor comerciale evidente ale abordării aspectelor ESG, presiunea exercitată de investitorii cu viziune pe termen scurt rămâne o preocupare serioasă.

Companiile resimt, de asemenea, presiunea exercitată de

propriii angajați, mai mult de jumătate (55%) dintre respondenți declarând că angajații lor consideră că nu se mișcă suficient de repede în ceea ce privește problemele climatice.

Laura Vrînceanu, Senior Manager, Schimbări Climatice și Sustenabilitate, EY România: *„Este mai simplu să te concentrezi doar pe maximizarea profitului în prezent, decât să abordezi probleme complexe și sistemice, precum schimbările climatice sau pierderea biodiversității, ale căror efecte pot să nu afecteze în mod clar rezultatele financiare trimestriale. Cu toate acestea, există din ce în ce mai multe dovezi că o gândire pe termen lung creează randamente pozitive. Mai multe exemple notabile de companii care au încetat să mai «facă ceea ce trebuie», din cauza concentrării asupra rezultatelor financiare pe termen scurt au dus la erodarea încrederii. Acest lucru, în cele din urmă, a redus veniturile și a comprimat cota de piață. Într-un mediu foarte volatil, gestionarea afacerii cu o perspectivă pe termen lung ajută companiile să anticipeze schimbările sistemice și să profite de oportunitățile de afaceri pe care le pot oferi aceste schimbări*”.

Recomandări de acțiune

Raportul formulează o serie de recomandări de acțiune pe care companiile le pot lua pentru a îmbunătăți buna guvernanța de sustenabilitate și pentru a trece de la stadiul de „începători” la cel de „experți”. Acestea includ:

- integrarea sustenabilității în strategie și în structurile de guvernanță, astfel încât aceasta să devină parte din „activitatea obișnuită” a consiliilor și comitetelor. Doar 7% din toate companiile intervievate au considerat că sustenabilitatea a fost pe deplin integrată în structurile consiliului lor de administrație, iar 83% dintre experți au declarat că sunt eficienți în gestionarea agendei consiliului de administrație pentru a contribui la asigurarea faptului că riscurile și oportunitățile ESG pe termen lung sunt întotdeauna discutate, în comparație cu puțin peste jumătate (52%) dintre începători;
- căutarea unor modalități creative de a aduce competențe și experiențe diverse suplimentare în procesul de luare a deciziilor din consiliu, de exemplu, consilii alternative, consilii consultative, consilieri experți, accesarea mai multor membri ai conducerii și reîmprospătarea componenței consiliului. Dintre companiile intervievate, 86% dintre experți spun că s-au simțit eficienți atunci când vine vorba de creșterea diversității în consiliul de administrație și de asigurarea unui timp de intervenție echitabil pentru a oferi perspective noi asupra subiectelor ESG, în comparație cu doar 36% dintre începători;
- conceperea politicii de remunerare a directorilor executivi pe baza unor obiective cheie de performanță (KPI) bazate pe ESG, care sunt aliniate la strategia de afaceri a organizației, inclusiv la obiectivele materiale de sustenabilitate. Mai puțin de jumătate (47%) dintre organizațiile intervievate au făcut din sustenabilitate un element semnificativ al remunerării, fiind mult mai probabil ca experții să includă indicatorii ESG ca element semnificativ în stabilirea remunerării cadrelor de conducere (61% la experți, față de 29% în cazul începătorilor).

Raportul complet poate fi accesat aici.

Saga tichetelor cadou s-a încheiat cu bine pentru contribuabil în privința impunerii. Ce ne facem însă cu consecințele negative produse de actele de impunere?

Autori:

- ***Dan Dascălu, Avocat partener, Coordonator al Departamentului de litigii și dreptul muncii, D&B David și Baias***
- ***Mihaela Ragea, Avocat, Senior Associate, D&B David și Baias***

Așa cum prea bine se știe, problema tichetelor cadou acordate angajaților partenerilor contractuali a fost încă de la momentul reglementării juridice și fiscale a unei astfel de posibilități una extrem de controversată din perspectiva tratamentului fiscal aplicabil acestora, respectiv acela de venituri de natură salarială ori venituri din alte surse. Saga tichetelor cadou a luat sfârșit prin promulgarea Legii nr. 43/2023 pentru anularea unor obligații fiscale („**Legea nr. 43/2023**”), care a fost apoi publicată în Monitorul Oficial cu numărul 163 din data de 24 februarie 2023 și a intrat în vigoare în data de 27 februarie 2023.

Reamintim că, potrivit Legii nr. 43/2023, se anulează

diferențele de obligații fiscale principale, precum și obligațiile fiscale accesorii aferente acestora izvorâte din reîncadrarea din categoria veniturilor din alte surse în categoria veniturilor din salarii și asimilate salariilor, a veniturilor din tichete cadou obținute de către persoanele fizice de la alte persoane decât angajatorii, pentru perioadele fiscale de la intrarea în vigoare a Legii nr. 193/2006 privind acordarea tichetelor cadou și a tichetelor de creșă și, respectiv, a Legii nr. 165/2018 privind acordarea biletelor de valoare, cu modificările și completările ulterioare, și până la 31 decembrie 2020 inclusiv.

Esențial este că se anulează din oficiu, de către organul fiscal competent sau la cererea contribuabilului, atât diferențele de obligații fiscale stabilite de organul fiscal prin decizie de impunere emisă și comunicată contribuabilului, neachitate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 43/2023, cât și diferențele de obligații fiscale stabilite de organul fiscal prin decizie de impunere emisă și comunicată contribuabilului, achitate de contribuabil anterior adoptării acestei măsuri fiscale. În egală măsură, în ceea ce privește restituirea sumelor achitate de contribuabil în urma reîncadrării veniturilor obținute din acordare tichetelor cadou, în Legea nr. 43/2023 s-a prevăzut că restituirea se va face la cererea contribuabilului, care trebuie să fie formulată în termenul de prescripție de 5 ani, care începe să curgă de la data intrării în vigoare a acestei legi.

Una dintre problemele care se nasc în urma adoptării Legii nr. 43/2023 este legată de dreptul contribuabililor care au achitat diferențele de obligații fiscale principale, precum și obligațiile fiscale accesorii aferente acestora până la data intrării în vigoare a acestei Legi de a solicita organului de administrare dobânzi aferente acestor sume. Desigur, dispozițiile legale în vigoare recunosc dreptul contribuabililor de a solicita și de a obține dobânzi pentru sumele de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat,

însă acest drept este condiționat de anularea actului administrativ fiscal prin care au fost stabilite obligațiile fiscale de plată.

În acest context, se naște întrebarea dacă dreptul la dobânzi subzistă și în ipoteza în care nelegalitatea actului este evidentă, însă fie nu s-a demarat procedura contestării acestuia pe cale administrativă, fie s-a început procedura administrativă de contestare, însă actul nu a fost anulat în mod definitiv, între timp în cauză intervenind amnistia fiscală anterior anulării actului, dar ulterior achitării obligațiilor fiscale.

Din punctul nostru de vedere, rațiunea recunoașterii dreptului la dobânzi și acordării acestora subzistă și în aceste două situații particulare. Astfel, deși, de principiu, amnistia fiscală este, de regulă, văzută ca un act de clemență, acordat prin lege, în temeiul unor considerente social-politice și de politică fiscală, ipoteza analizată este diferită. Reținem în acest sens că din Nota de fundamentare a Legii nr. 43/2023 se conturează concluzia că decizia legiuitorului de anulare a diferențelor obligațiilor fiscale izvorâte din reîncadrarea veniturilor din tichete cadou a apărut urmare a constatării aplicării eronate a dispozițiilor legale de către autoritățile fiscale, în condițiile în care acestea erau neclare și discutabile. Se precizează, de asemenea, explicit că legislația fiscală prevedea că tichetele cadou acordate angajaților altor companii nu sunt venituri de natură salarială, ci se încadrează în categoria altor venituri supuse doar impozitului pe venit, dar nu și contribuțiilor sociale, acest tratament fiscal fiind confirmat de-a lungul timpului și de Ministerul de Finanțe. În continuare se specifică că, atât timp cât nu se poate pune problema unei dependențe a persoanei fizice față de plătitorul tichetelor cadou, nu poate fi pusă în discuție o remunerație de natură salarială sau asimilată, sens în care reconsiderarea veniturilor încadrate ca fiind din alte surse în categoria veniturilor de natură

salarială/asimilate salariilor nu ar fi corectă.

De altfel, se impune să nu minimizăm nici principiul *in dubio contra fiscum*, cunoscut uneori și sub forma *in dubio pro libertate civium* conform căruia orice dubiu asupra existenței faptului impozabil, asupra naturii acestuia sau asupra normei aplicabile, susceptibilă de interpretări ambigue sau multiple, profită contribuabilului.

Deși nu a fost reglementat de sine stătător în legislația națională, legiuitorul român limitându-se la a preciza că, dacă după aplicarea regulilor de interpretare, prevederile legislației fiscale rămân neclare, acestea se interpretează în favoarea contribuabilului/plătitorului, totuși acesta își găsește aplicabilitate din ce în ce mai des la nivelul jurisprudenței europene. Relevantă din acest punct de vedere este și hotărârea din 07.10.2011 pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza nr. 39766/05 *Serkov vs. Ucraina*, în care Curtea a reținut *că „absența predictibilității necesare și a clarității legislației naționale cu privire la o asemenea problemă fiscală importantă, generând interpretări juridice contrare, determină nerespectarea cerinței privind «calitatea dreptului» prevăzută de Convenție”.*

Astfel, în condiții de evidentă nelegalitate a actelor administrativ fiscale prin care s-a recurs la reîncadrarea veniturilor din tichete cadou, considerăm că subzistă rațiunea recunoașterii dreptului la dobânzi pentru sumele achitate în baza actelor administrativ fiscale de reîncadrare, însă acest drept este condiționat fie de invocarea nulității actului administrativ fiscal pe motiv de evidentă eroare și constatarea acesteia de către organul fiscal emitent ori de către organul de soluționare a contestației, fie de continuarea procedurii administrative ori judecătorești, având drept scop anularea actului administrativ fiscal. Desigur, în această ultimă ipoteză se poate ridica problema menținerii elementelor acțiunii civile, respectiv a obiectului acesteia.

Opinăm că în situația particulară a adoptării legii de amnistie care are ca efect doar anularea obligațiilor fiscale și înlăturarea răspunderii, nu și anularea actului prin care acestea au fost reținute, nu poate fi incidentă rămânerea fără obiect a acțiunii în anularea actului administrativ fiscal.

Dreptul contribuabililor la dobândă pentru sumele de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat a fost invocat în mod constant în jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene[1], care a stabilit că statele membre sunt obligate să restituie, cu dobândă, cuantumul taxelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, Curtea insistând asupra ideii disponibilității unui remediu specific în cadrul sistemelor juridice naționale, ca remediu de drept european. În vasta sa jurisprudență, Curtea a precizat că atunci când un stat membru a încasat impozite cu încălcarea normelor de drept al Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a impozitului perceput fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu impozitul respectiv. Aceasta cuprinde și pierderile reprezentate de indisponibilizarea sumelor ca urmare a exigibilității premature a impozitului. De altfel, adoptarea prevederilor legale privind dreptul contribuabililor la dobânzi pentru sumele de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat, de la data la care a operat stingerea creanței fiscale până la data restituirii sau compensării creanței, a urmărit tocmai punerea de acord a dispozițiilor legale naționale cu jurisprudența CJUE[2] referitoare la acordarea de dobânzi, astfel cum rezultă atât din preambulul O.U.G. nr. 8/2014, cât și din Nota de fundamentare a acesteia.

Fundamentul juridic ce stă la baza dispozițiilor legale care dau dreptul contribuabililor la dobânzi rezidă în faptul că dreptul la dobândă nu ia naștere niciodată în baza culpei organului fiscal, ci se fundamentează întotdeauna pe lipsa de folosință a banilor. Principiul răspunderii patrimoniale presupune reparația în natură și integrală a prejudiciului,

iar o justă reparație a prejudiciului suferit de contribuabil ca urmare a încasării și folosirii de către stat a unei sume, fără temei legal, presupune restituirea nu numai a acestei sume, ci și a dobânzii calculate pentru perioada cuprinsă între data creditării bugetului de stat și data restituirii integrale către contribuabil.

Astfel, în condițiile în care sumele achitate de contribuabil în urma reîncadrării fără temei legal a veniturilor din tichete cadou nu au fost datorate, se impune ca dobânzile fiscale să fie acordate începând cu data plății acestor taxe având în vedere ca indisponibilizarea sumelor plătite fără temei începe din ziua perceperii sumelor și se finalizează în ziua restituirii efective către contribuabil a sumei achitate. Există, deci, fără nicio îndoială, interesul procedural al contribuabililor pentru continuarea litigiilor fiscale inițiate împotriva actelor de impunere aferente tichetelor de cadou, indiferent dacă acestea se află în faza administrativă sau judecătorească. Acesta poate fi justificat de acordarea dobânzilor sau a daunelor, conform dispozițiilor legale relevante, dar și a obținerii de cheltuieli de judecată, dacă amnistia a survenit în timpul derulării litigiului în fața instanței de judecată, așa cum s-a reținut în jurisprudența constantă din acest domeniu, fiind de neconceput ca asemenea costuri să fie suportate de către contribuabil, în măsura în care culpa procesuală aparține organelor fiscale care au făcut să apară respectivele litigii.

Amintim în acest sens că la scurt timp după apariția Legii nr. 72/2022 pentru anularea obligațiilor fiscale aferente sumelor acordate ca indemnizaţii sau orice alte sume de aceeaşi natură angajaţilor angajatorilor români care şi-au desfăşurat activitate pe teritoriul altei ţări pe perioada delegării, detaşării sau desfăşurării activităţii pe teritoriul altei ţări[3], pronunțându-se asupra unui recurs într-o cauză vizând acțiunea în anularea unor acte de impunere emise de ANAF într-o asemenea ipoteză, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a

pronunțat pe fondul cauzei, obligând în același timp organele fiscale la plata cheltuielilor de judecată. Și, în egală măsură, menționăm că într-o altă cauză, Curtea de Apel București a admis cererea de acordare a cheltuielilor de judecată solicitate într-o acțiune vizând anularea unui act administrativ fiscal prin care au fost reținute obligații fiscale ulterior anulate prin adoptarea unei legi de amnistie, reținând culpa organului fiscal constând în aceea că, fără a întreprinde eventuale demersuri legale de clarificare a normelor legale, fără a solicita puncte de vedere cu privire la modalitatea corectă de interpretare a acestora, dar și fără a da eficiență dispozițiilor art. 13 alin. (6) din Codul de procedură fiscală referitoare la interpretarea legii fiscale neclare în favoarea contribuabilului/plătitorului, a emis decizii prin care a impus obligații fiscale suplimentare în sarcina contribuabilului, ce au făcut apoi obiectul legii de amnistie fiscală.

În fine, este recomandabil ca cei care au declarat și achitat mai mult sau mai puțin de bună voie (*e.g.,* în urma unor controale inopinate/verificări documentare) obligațiile fiscale de tipul celor vizate de amnistia fiscală să analizeze în ce măsură nu ar putea să deruleze demersurile procedurale care (cel puțin) să facă posibilă restituirea sumelor achitate cu acest titlu. Aceasta, desigur, pe baza unei analize complete în care să determine consecințele unor asemenea demersuri din perspectiva tuturor obligațiilor fiscale pe care le datorează în legătură cu tichetele cadou, prin raportare la regimul fiscal conferit acestora anterior apariției Legii nr. 43/2023.

[1] Facem referință la Cauza *Test Claimants in the FII Group Litigation împotriva Commissioners of Inland Revenue, The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs* (C-35/11); Cauza *Hoechst AG şi Hoechst (UK) Ltd împotriva Commissioners of Inland Revenue şi HM Attorney General* (C-397/98); Cauza *Littlewoods Retail Ltd și alții împotriva Her Majesty's*

Commissioners for Revenue and Custom (C-591/10); Cauza *Mariana Irimie împotriva Administrației Finanțelor Publice Sibiu, Administrației Fondului pentru Mediu* (C-565/11); Cauza *Ilie Nicolae Nicula împotriva Administrației Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu, Administrației Fondului pentru Mediu* (C-331/13).

[2] Avem în vedere Cauza *Agenția Națională de Administrare Fiscală împotriva Rafinăria Steaua Română* (C-431/12).

[3] A se vedea, pentru detalii, *D. Dascălu, I. Cercel, B. Cârpa-veche*, O noua amnistie fiscală a indemnizațiilor acordate în activitățile din transporturi și constructii derulate în străinătate, dar si noi reguli de impozitare și inspecție fiscală. Punct și de la capăt (II), disponibil la adresa de internet

https://blog.pwc.ro/2022/04/04/o-noua-amnistie-fiscala-a-indemnizatiilor-acordate-in-activitatile-din-transporturi-si-constructii-derulate-in-strainatate-dar-si-noi-reguli-de-impozitare-si-inspectie-fiscala-punct-si-de-la-capat-2/.

Care sunt avantajele raportării profitului ca grup fiscal și de ce nu apelează companiile din România la această metodă?

Autori:

- ***Andra Caşu, Partener, liderul departamentului de Taxe directe, EY România***
- ***Amelia Toader, Senior Manager, Taxe Directe, EY România***

Ce arată practica la momentul actual, după mai bine de un an de la apariția consolidării fiscale în domeniul impozitului pe profit? Istoria pe această speță este una relativ recentă în România, fiind o măsură aplicabilă de anul trecut, mai precis de la 1 ianuarie 2022. Practica acestor 15 luni care s-au scurs de la momentul intrării în vigoare a legislației aferente arată că măsura nu este utilizată pe scară largă, deși facilitatea a fost îndelung așteptată în România și aduce o serie de avantaje pentru grupurile de companii care aleg să raporteze impozitul pe profit la nivel consolidat, în detrimentul raportărilor individuale.

Cum se poate constitui grupul fiscal în domeniul impozitului pe profit și care sunt avantajele folosirii acestuia? Principalele condiții pe care contribuabilii – plătitori de impozit pe profit în România – trebuie să le aibă în vedere pentru a beneficia de sistemul de consolidare fiscală privind impozitul pe profit sunt: societățile trebuie să facă parte dintr-un grup și să existe o deținere, directă sau indirectă, de cel puțin 75% cu o continuitate de 12 luni înaintea începerii perioadei de consolidare fiscală; să aibă același sistem de plată a impozitului, precum și an fiscal identic; să fie plătitori doar de impozit pe profit; să nu fie incluși într-un alt grup fiscal în domeniul impozitului pe profit și să nu se afle în proceduri de dizolvare sau lichidare.

Facilitatea poate fi aplicată pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitate de prelungire, timp în care unul dintre membrii grupului fiscal – desemnat ca persoană juridică responsabilă – va consolida rezultatul fiscal la nivel de grup, va definitiva calculul și depunerea declarației privind impozitul pe profit și va efectua plata acestuia.

Unul dintre avantajele constituirii grupului fiscal pentru

scopuri de impozit pe profit se transpune într-o birocrație mai redusă, cel puțin în ceea ce privește procedura de declarare și plată a impozitului pe profit în raport cu ANAF, pentru că doar liderul grupului este însărcinat cu depunerea declarației fiscale consolidate privind impozitul pe profit și efectuarea plății impozitului, raportând rezultatele întregului grup fiscal.

În anticiparea primului termen de raportare pentru grupurile fiscale deja create în România (și anume, declararea impozitului pe profit pentru anul fiscal 2022, până la 26 iunie 2023), ANAF a publicat recent și o nouă versiune a Declarației 101 privind impozitul pe profit. Principala noutate, pe lângă actualizarea formularului 101 standard, este publicarea Declarației 101 Grup fiscal, instrumentul prin intermediul căruia liderii grupurilor fiscale vor putea declara rezultatul fiscal al întregului grup și impozitul pe profit consolidat aferent anului 2022.

Un alt element de noutate adus odată cu publicarea Declarației 101 Grup fiscal, care cel mai probabil nu a fost primit cu deschidere de către membrii grupurilor, se referă la obligația acestora de a continua să completeze individual Declarații 101 privind impozitul pe profit – acestea însă nu trebuie să fie depuse către ANAF, ci transmise către liderul grupului în formatul semnat electronic.

Pe lângă aspectele recent clarificate și menționate mai sus, au rămas în continuare alte puncte care încă necesită lămurire pentru a se asigura o bună implementare a grupurilor fiscale, precum compensarea între membrii grupului a impozitului plătit/a pierderii fiscale, principiul de raportare și declarare a impozitului trimestrial etc.

Poate cel mai important avantaj pe care consolidarea fiscală îl poate aduce grupurilor de companii și întâlnit în multe din cazuri în practică, a reprezentat factorul decizional în implementarea grupului de impozit pe profit. Este vorba de

potențialul de optimizare a fluxului de numerar, atât prin diminuarea impozitului datorat cu eventualele pierderi fiscale înregistrate în cadrul grupului, cât și prin recuperarea mai rapidă a pierderilor fiscale, implicit, reducerea riscului ca acestea să expire înainte de a fi utilizate.

Astfel, deși comportamentul contribuabililor români este încă unul timid și în curs de acomodare cu noile reglementări, grupurilor trebuie să analizeze atent și proactiv toate premisele în decizia de înființare a unui grup fiscal de impozit pe profit, experiența din practică arătând că potențialele avantaje obținute în urma utilizării raportării de grup ar putea depăși dificultățile în implementare.

Practica primului an de existență a grupurilor fiscale de impozit pe profit în România ne-a confirmat că, deși facilitatea nu este încă folosită la scară largă, contribuabilii români nu se tem să intre în rândul contribuabililor europeni care se bucură de mai mulți ani deja de avantajele consolidării fiscale, atât în domeniul impozitului pe profit, cât și al TVA, grupurile fiscale de TVA fiind folosite deja cu succes în România de mai mulți ani.

Trendul la nivel internațional este evident acela de a extinde raportările la nivel de grup în majoritatea ariilor fiscale de interes, cum sunt TVA, impozit pe profit, prețuri de transfer și altele.

În concluzie, se poate observa că noile clarificări aduse în privința raportării consolidate a impozitului pe profit, precum și celelalte detalii legislative (care încă sunt neclare, la mai mult de un an de la publicarea cadrului normativ privind consolidarea fiscală) sau chiar simplul element de noutate pot descuraja contribuabilii în a face pasul spre înființarea grupurilor fiscale. Cu toate acestea, este de recomandat grupurilor de companii să pună în balanță toate avantajele și dezavantajele folosirii acestei facilități fiscale, fără îndoială beneficiile sale fiind semnificative.

Decizia de înființare a unui grup de impozit pe profit trebuie să fie precedată, ca orice decizie care privește relațiile companiilor cu fiscul, de o analiză atentă a situației financiare și fiscale individuale și de grup, pentru a fi evitat pe cât posibil riscul unei posibile pierderi de scutiri sau credite fiscale (cum ar fi profitul reinvestit, creditul fiscal extern sau din sponsorizare) și de a maximiza potențialele avantaje oferite de această măsură fiscală.

Studiu EY: Companiile din România consideră că măsurile de plafonare a prețului la energie nu și-au atins scopul pentru consumatori

- **Peste 75% dintre respondenţi au declarat că au avut probleme în recuperarea sumelor compensatorii de la buget, respectiv într-un interval de timp mai mare de 90 zile, ceea ce le-a afectat fluxul de numerar**
- **Regimul fiscal al plafonărilor de prețuri în domeniul energiei a fost perceput drept dificil și netransparent de 73% dintre companii**
- **Trei sferturi dintre companiile intervievate (75%) au declarat că se așteaptă la o creștere în lanț a prețurilor, în timp ce doar 25% au fost mai optimiste, prevăzând o temperare a acestora în 2023, în urma aplicării Regulamentului european**

Care este percepția companiilor, furnizori și consumatori de

energie, în privința măsurilor luate de autorități anul trecut, pentru a diminua impactul negativ al creșterii prețurilor în acest sector şi cum cred aceştia că va evolua piaţa românească de energie au fost temele sondate de cel mai recent studiu EY.

Turbulențelor majore, resimțite de economiile europene în urma pandemiei Covid-19 din perioada 2020-2021, li s-a adăugat anul trecut, ca factor agravant, și cel mai mare conflict armat declanșat în Europa după cel de-al doilea Război Mondial, cel dintre Rusia și Ucraina. Poate cea mai importantă criză determinată de acest război este cea energetică, cu impact semnificativ asupra tuturor economiilor europene.

Indiferent de domeniul de activitate, companii de toate tipurile, dimensiunile și modelele de business au fost afectate, iar guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene au căutat și au aplicat soluții cu scopul de a diminua efectele crizei energetice, atât pentru consumatorii casnici, cât și pentru companii.

Plafonarea prețurilor la energie a fost una dintre principalele măsuri adoptate în România, fiind resimțită de 63% dintre contribuabilii intervievați în cadrul studiului EY ca având un impact mare sau foarte mare asupra activității lor. Un procent de 21% au spus că această măsură a avut un efect marginal (mic și foarte mic), iar 16% au declarat că nu au resimțit niciun efect al acestei măsuri.

Dacă măsura în sine a fost, teoretic, benefică pentru majoritatea companiilor, 75% dintre respondenți spun că nu au reușit recuperarea sumelor de la bugetul de stat într-un termen rezonabil, astfel încât să nu le fie afectat fluxul de numerar și doar 25% s-au declarat mulțumiți de acest proces. Ca intervale de întoarcere a sumelor în conturile contribuabililor, din studiu reiese faptul că aproape jumătate dintre respondenți (46%) și-au recuperat banii după mai mult de 90 zile, restul fiind distribuiți aproape egal pe celelalte

intervale de timp, astfel: până în 30 de zile – 20%, până în 60 de zile – 18% și, respectiv, până în 90 de zile – 16%. În plus, aproape două treimi dintre companiile intervievate (61%) au declarat că deficitul de cash flow, cauzat de întârzierea recuperării sumelor de la bugetul de stat, a fost dificil de finanțat.

Plafonarea prețurilor la energie a fost percepută ca având un impact mare și foarte mare de aproximativ 63% din respondenți. Unul dintre dezavantajele acestor măsuri a fost limitarea accesului la finanțare pentru furnizorii de energie, 75% dintre aceștia recuperând cu întârziere sumele datorate de autorități.

În ceea ce privește regimul fiscal al plafonărilor de prețuri în domeniul energiei, acesta a fost resimțit de majoritatea companiilor (peste două treimi dintre cei intervievați – 73%), ca fiind dificil de aplicat și netransparent.

Pe de altă parte, dar în perfectă corelație cu întrebarea privind regimul fiscal, tratamentul fiscal privind impozitul pe profit, TVA și al prețurilor de transfer al acestor plafonări a fost neclar pentru mai mult de 74% dintre respondenți. În aceeași ordine de idei, în privința scopului acestor plafonări, adoptate de statul român în ideea susținerii economiei, aproape 60% dintre respondenți consideră că acestea nu și-au atins scopul.

Având în vedere situația ce rezultă din răspunsurile privind regimul fiscal și dificultățile în recuperarea sumelor, dar și alți factori, aproximativ 67% dintre respondenți se așteaptă la modificări privind măsurile de plafonare a prețurilor energiei și contribuția la Fondul de Tranziție Energetic (FTE). În privința acestuia, de altfel, aproape 80% dintre respondenți consideră că modul de declarare și calcul nu este deloc facil.

„Se impun consultări mai ample între autorități și

contribuabili, ceea ce ar putea reduce nevoia unor schimbări, dacă avem în vedere că, în prezent, aproximativ 67% dintre respondenți anticipează schimbări viitoare ale regulilor actuale. Mai mult, aproximativ 59% dintre respondenți estimează că actualele măsuri nu și-au atins scopul economic din perspectiva consumatorilor, ceea ce întărește necesitatea unor reașezări ale regulilor actuale”, consideră **Costin Manta, Partener, Taxe Indirecte, EY România**.

Întrebați fiind dacă, în urma supraimpozitării din România, vor continua/vor majora investițiile în România, aproximativ jumătate dintre respondenți au răspuns afirmativ, declarând că vor fi luate în calcul soluții mai elaborate pe care să le aplice în strategia de achiziționare a energiei electrice necesare activității. Răspunsul ar putea fi coroborat cu cel privind posibilitatea scăderii prețurilor la energie electrică în viitor. Aproape două treimi dintre cei intervievați (60%) au declarat că se așteaptă la o scădere a prețului energiei în viitorul apropiat.

„Faptul că majoritatea companiilor intervievate au declarat că își vor continua investițiile în România este un semn bun pentru economia românească, pe fondul optimismului acestora privind scăderea prețurilor la energie în următoarea perioadă”, a adăugat **Costin Manta**.

La întrebarea referitoare la intrarea în vigoare a Regulamentului European 1854/2022 care prevede taxarea suplimentară cu minimum 33% a profiturilor jucătorilor ce desfășoară activități în industria țițeiului, gazelor, cărbunelui şi rafinării de petrol , un procent de 29% dintre respondenți au spus că nu cunosc acest detaliu, dar majoritatea a răspuns afirmativ (71%).

Pe de altă parte, nici pentru anul trecut, nici pentru anul în curs, majoritatea respondenţilor declară că nu au estimat impactul suplimentar al Regulamentului EU 1854/2022 față de OUG 119/2022, astfel: pentru anul 2022 – 67% (versus 33% care

au estimat acest impact), iar pentru 2023 – procentul celor care nu au estimat a scăzut la 65%, deci a crescut ponderea companiilor care au realizat aceste estimări pentru anul în curs.

La întrebarea privind deciziile de business pentru perioadele următoare, dacă vor lua sau nu în considerare suprataxarea impusă prin OUG 119/2022 sau prin Regulamentul EU 1854/2022, doar 63% au răspuns afirmativ, restul de 37% declarând că nu vor ține cont de acest fapt.

Odată cu intrarea în vigoare a Regulamentului European 1854/2022 privind taxarea suplimentară cu 33% a profiturilor companiilor care desfășoară activități în industria țițeiului, a gazelor, cărbunilor și rafinării de petrol, trei sferturi dintre companiile intervievate (75%) au declarat că se așteaptă la o creștere în lanț a preţurilor, în timp ce doar 25% au fost mai optimiste, prevăzând o temperare a acestora în 2023.

Organizațiile se pregătesc pentru noi riscuri fiscale și o intensificare a controalelor

- **Mai mult de jumătate (51%) dintre liderii departamentelor fiscale din companii se așteaptă la mai multe litigii fiscale în următorii doi ani**
- **Reformele fiscale transfrontaliere se clasează pe prima poziție în topul riscurilor**

- **Trei din patru (75%) lideri fiscali din companii nu au o vizibilitate completă asupra litigiilor lor fiscale la nivel global**

Numărul de audituri fiscale la care sunt expuse companiile va crește cu mai mult de o treime în următorii doi ani, potrivit studiului EY Tax Risk and Controversy Survey 2023. Mai mult de jumătate (51%) dintre liderii din domeniul fiscal și financiar se pregătesc pentru o intensificare a controalelor fiscale, după perioada de pauză a disputelor pe durata pandemiei COVID-19. Studiul EY a sondat opiniile a peste 2.100 de lideri din domeniul fiscal și financiar din 47 de jurisdicții și 20 de sectoare industriale.

Sondajul relevă că aplicarea legislației fiscale este principala preocupare a liderilor fiscali și financiari, majoritatea (35%) menționând-o ca cel mai mare risc, peste riscul de afaceri (26%) și chestiunile legislative și de reglementare (30%). La baza acestor preocupări se află preconizarea unor riscuri sporite asociate impozitării transfrontaliere, incertitudinea în privința legislației fiscale și o creștere semnificativă a numărului de informații detaliate solicitate de autoritățile fiscale în următorii doi ani.

La nivel mondial, liderii se confruntă deja cu o lungă listă de probleme fiscale. 95% dintre cei intervievați au dezvăluit că organizația lor gestionează în prezent cel puțin un litigiu fiscal, iar mai mult de jumătate (52%) spun că au în curs de derulare litigii cu o valoare totală mai mare de 1 milion de USD.

„Şi România se încadrează în trendul global privind controalele fiscale. Începând cu toamna anului 2022, se constată o intensificare a controalelor fiscale. Astfel, mai mult ca oricând, companiile trebuie să se pregătească în avans pentru a face faţă unor controale mult mai agresive, bazate pe intenția tot mai accentuată de recalificare a tranzacțiilor în

contextul în care autoritățile blochează în mod constant mijloacele alternative internaționale de soluționare a disputelor fiscale”, spune **Emanuel Băncilă, Partener, Coordonatorul Practicii de Inspecții și controverse fiscale, Băncilă, Diaconu și Asociații**.

Problemele fiscale transfrontaliere domină topul riscurilor

Impozitarea transfrontalieră va genera probabil cele mai multe dispute, 53% dintre liderii departamentelor fiscale așteptându-se la o mai mare concentrare a autorităților fiscale asupra problemelor legate de impozitarea internațională și de prețurile de transfer. Prețurile de transfer s-au clasat din nou pe primul loc în topul riscurilor fiscale, cu 63% din răspunsuri, aproape dublu comparativ cu riscurile clasate pe următoarele poziții – stimulentele fiscale (35%) și deductibilitatea costurilor (31%).

Punerea în aplicare a cotei minime globale de impozitare de 15%, elaborată de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și de proiectul BEPS 2.0 condus de G20, reprezintă un motiv de îngrijorare pentru companii. Un procent de 55% dintre respondenți sunt de părere că aceasta va crește costurile fiscale și aproape jumătate (45%) spun că va crește probabilitatea unor noi audituri și litigii.

Prin urmare, nevoia de aliniere globală în gestionarea riscurilor fiscale a devenit o prioritate pentru liderii departamentelor fiscale. 84% dintre respondenți spun că fie implementarea, fie îmbunătățirea abordării existente a cadrului de guvernanță globală pentru gestionarea riscurilor și controverselor fiscale ar aduce un plus de valoare afacerii lor în următorii doi ani. Multe dintre companiile intervievate (44%) spun că centralizează gestionarea litigiilor fiscale, doar 3% dintre respondenți lăsând gestionarea celor mai multe litigii fiscale în seama echipelor locale. Cu toate acestea, trei din patru (75%) companii spun că nu au o vizibilitate completă a litigiilor lor fiscale la nivel global.

Guvernanța fiscală în centrul preocupărilor liderilor

Organizațiile fac deja schimbări pentru a se adapta la mediul de risc și la controversele fiscale post-COVID-19, 69% dintre respondenți așteptându-se ca atenția acordată guvernanței fiscale să crească în anii următori. Acest lucru se reflectă în atenția tot mai mare acordată de autoritățile fiscale testării eficacității guvernanței fiscale ca modalitate de evaluare a riscurilor companiilor.

În condițiile în care respondenții au remarcat numărul tot mai mare de solicitări de informații, atât formale, cât și informale, 86% dintre ei caută să fie mai proactivi în identificarea și gestionarea riscurilor, înainte ca acestea să devină un litigiu.

Organizațiile dedică resurse sporite riscului fiscal

Pentru a face față multitudinii de riscuri fiscale, liderii investesc în resurse, creând noi roluri și funcții de muncă. Mulți respondenți (38%) au dezvăluit că organizația lor a numit un lider dedicat riscului fiscal sau controverselor fiscale în ultimii doi ani, iar un procent de 80% dintre respondenți consideră că un astfel de rol ar aduce valoare adăugată afacerii lor. Același procent declară că a creat un „comitet” sau un „centru de excelență” pentru riscuri și controverse fiscale sau a îmbunătățit un grup de lucru similar existent în ultimii doi ani.

Tranzacțiile cu produse

accizabile pe teritoriul Uniunii Europene desfășurate complet digital. Care sunt noutățile?

Autori:

- ***Mihai Petre, Director, Comerţ Internaţional, EY România***
- ***Cosmin Dincă, Manager, Comerţ Internaţional, EY România***

Au trecut aproape două luni de când Statele Membre (inclusiv România) au început să aplice noile reguli privind tranzacțiile cu produse accizabile (cu acciza plătită) care circulă pe teritoriul Uniunii Europene. Mai precis, mișcările de produse accizabile (de exemplu, tutun, alcool, produse energetice) pentru care accizele au fost plătite în Statul Membru de expediție sunt procesate digital prin platforma electronică EMCS (Excise Movement and Control System) până la locul de destinație de pe teritoriul Uniunii Europene.

Până recent, procedura digitală era disponibilă numai pentru circulația produselor accizabile aflate în regim suspensiv de accize. În cazul produselor accizabile având acciza plătită, vechea procedură presupunea utilizarea unui formular fizic pe hârtie, denumit „document de însoțire simplificată/DIS”, înlocuit în prezent de „documentul simplificat electronic de însoțire” (e-SAD), depus digital prin sistemul EMCS.

Noua procedură este aplicată și în România (obligatoriu începând cu 13 februarie 2023) în baza unui set de reguli și autorizații noi pe care operatorii economici trebuie să le respecte/obțină. De exemplu, cei care doresc să recepționeze în România produse având acciza plătită în alt Stat Membru trebuie să se autorizeze ca „destinatar certificat” în România. În oglindă, cei care doresc să expedieze din România

produse accizabile având acciza plătită către alt Stat Membru trebuie să se autorizeze ca „expeditor certificat”.

Fiecare tip de autorizație vine cu reguli și condiții specifice de îndeplinit (de exemplu, puncte de lucru înregistrate la Registrul Comerțului aferente spatiilor de recepție/expediție, rezervoare verificate metrologic, în cazul produselor energetice care circulă în vrac, garanții care să acopere plata accizelor, absența datoriilor față de bugetul de stat, autorizații de acces la sistemul EMCS, efectuarea de rapoarte de primire/expediție).

Noul sistem digital își propune să simplifice pașii de urmat de către operatorii economici în cadrul tranzacțiilor cu astfel de produse, deși utilizarea lui presupune inițial parcurgerea unor etape de autorizare mai extinse decât cele din vechea procedură pe hârtie (unde nici o autorizație nu era necesară). De asemenea, acesta permite autorităților să lupte mai ușor împotriva evaziunii fiscale în speranța că procesarea și validarea în timp real a mișcărilor, expedierii și recepționării acestor produse accizabile vor atinge acest obiectiv.

De la intrarea în vigoare a noii proceduri digitale (13 februarie 2023) și până în prezent s-au creat întârzieri și blocaje în lanțurile de aprovizionare cu astfel de produse, atât din cauza neobținerii la timp a autorizațiilor mai sus menționate, cât și implementării târzii a unor norme legislative de aplicare a procedurilor de autorizare la nivelul Statelor Membre. Un lucru este cert, procedura este una nouă atât pentru autorități (care autorizează și monitorizează mișcările), cât și pentru operatorii economici care trebuie să se adapteze în timp util, fără să creeze discrepanțe majore în lanțul de aprovizionare.